

Amodau Gwaith

Oriau Cyfeiriedig (*Directed Time*)

UCAC | yr undeb sy'n diogelu athrawon a darlithwyr Cymru

Oriau Cyfeiriedig (*Directed Time*)

Oriau cyfeiriedig yw'r **uchafswm** oriau y mae athro i fod ar gael i weithio dan gyfarwyddyd, a hynny ar adeg ac mewn lleoliad o ddewis y Pennaeth / Pennaeth y Gwasanaeth (ALI).

Dylai'r ysgol gadw cofnod o'r amser cyfeiriedig a sicrhau na fydd athrawon yn mynd dros yr oriau cyn diwedd y flwyddyn ysgol. Byddai'n ddoeth caniatáu rhywfaint o amser dros ben, rhag ofn bod rhywbeth annisgwyl yn codi cyn diwedd y flwyddyn ysgol.

Mae disgwyl, hefyd, i athrawon weithio oriau ychwanegol i'r oriau cyfeiriedig, ar amser ac mewn lleoliad o'u dewis nhw, er mwyn cyflawni gofynion y swydd.

Mae'r manylion canlynol yn seiliedig ar y Ddogfen Cyflog ac Amodau Athrawon Ysgol (y **Ddogfen**), sy'n cynnwys rheolau statudol a chanllawiau am amodau gwaith athrawon.

Nid yw'r manylion canlynol am uchafswm oriau cyfeiriedig yn berthnasol i Benaethiaid, Dirprwyon a Phenaethiaid Cynorthwyol nac i athrawon sydd yn derbyn taliad am weithredu, dros dro, fel Pennaeth, Dirprwy Bennaeth neu Bennaeth Cynorthwyol.

Er nad yn orfodol, mae'n arfer dda i ysgol drafod amserlen cyfarfodydd a digwyddiadau'r ysgol gyda'r staff, a chynrychiolwyr undebau a cheisio dod i gytundeb er mwyn osgoi problemau.

Gall calendr o'r fath nodi gweithgareddau'r ysgol a gynhelir yn ystod y flwyddyn academiaidd fel dyddiau HMS, nosweithiau rhieni neu teithiau addysgiadol a amserlenwyd eisoes.

Ar ddechrau'r flwyddyn ysgol newydd, felly, cred UCAC y byddai'n arfer dda pe byddai'r Pennaeth sicrhau bod pob athro yn derbyn copi o amserlen neu galendr digwyddiadau'r ysgol sy'n cofnodi'r holl gyfarfodydd a digwyddiadau. Dylid adolygu'r trefniadau yma o leiaf yn flynyddol, a dylai staff a chynrychiolwyr undebau fod yn cael mewnbwn i drafodaeth.

Nodir ei fod yn hynod bwysig, felly, i ysgolion drefnu eu hamserlen HMS, cyfarfodydd athrawon a chyfarfodydd rhieni yn ofalus – ac ymlaen llaw – gan ystyried oriau cyflogedig athrawon rhan-amser.

Sefyllfa Athrawon Llawn-Amser

- Mae disgwyl i athro llawn-amser fod ar gael i weithio am 1265 o oriau wedi eu rhannu'n rhesymol ar draws 195 diwrnod, sef:
 - 190 diwrnod ar gyfer addysgu disgyblion a pherfformio dyletswyddau eraill.
 - 5 diwrnod ar gyfer perfformio dyletswyddau eraill.

Athrawon Rhan-Amser

- Mae disgwyl i athrawon rhan-amser fod ar gael i weithio'r canran o 1265 awr sy'n addas i'w swydd. Dylai athro sydd yn cael ei dalu am weithio 60% o swydd gyfatebol llawn amser fod ar gael am 60% o 1265 awr, wedi eu rhannu'n oriau addysgu ac oriau ar gyfer perfformio dyletswyddau eraill.
- Mae'r **Ddogfen** yn nodi'n glir nad oes hawl disgwyl i athro rhan-amser fynychu'r gwaith ar ddiwrnod, neu ran o ddiwrnod, pan na fydd fel rheol yn gyflogedig.
- Os bydd HMS yn disgyn ar ddiwrnod pan nad yw athro fel arfer yn gweithio, ni all y Pennaeth fynnu ei fod yn bresennol. Dylid talu unrhyw athro sy'n cytuno i weithio ar ddiwrnod neu ran o ddiwrnod pan nad yw fel rheol yn gyflogedig, yn hytrach na chyfrif yr oriau fel oriau cyfeiriedig.

(Adran 3, paragraff 84) *Ni ellir ei gwneud yn ofynnol i athrawon rhan-amser weithio na mynychu diwrnodau, heb ddisgyblion, ar ddiwrnodau nad ydynt fel arfer yn gweithio. Fodd bynnag, dylai fod modd i athro fynychu diwrnodau heb ddisgyblion neu weithio ar ddiwrnodau eraill drwy gytuno ar hynny â'r pennaeth. Fodd bynnag, gellir gwneud yn ofynnol iddo gyflawni gwaith sydd o fewn ei ddyraniad o amser cyfeiriedig y tu hwnt i'r hyn a nodwyd yn yr amserlen wythnos addysgu'r ysgol, a ddyrennir yn rhesymol ar unrhyw ddiwrnod neu ran o unrhyw ddiwrnod y mae'n ofynnol iddo weithio.*

- Dylai ysgolion sicrhau nad yw eu trefniadau ar gyfer athrawon rhan amser yn torri'r gyfraith berthnasol ynghylch cyfle cyfartal a gwahaniaethau anghyfreithlon.
- Gweler taflen 'Gweithio'n rhan amser: tâl ac amodau gwaith athrawon ysgol' am wybodaeth pellach.

Mae rhai pethau nad ydynt yn berthnasol wrth gyfrifo oriau cyfeiriedig

- rhaid i athro gael un toriad rhesymol yn ystod y dydd, naill ai rhwng sesiynau'r ysgol neu rhwng 12.00 a 2.00 o'r gloch. Nid yw'r toriad canol dydd i gyfrif tuag at y 1265 awr.
- nid yw amser teithio i'r gwaith i gyfrif tuag at y 1265 awr (heblaw yn achos athrawon peripatetig / teithiol).

Beth sy'n cyfrif tuag at gyfanswm yr oriau cyfeiriedig?

- oriau'r 190 diwrnod ysgol pan fydd disgyblion yn bresennol (heblaw am y toriad cinio); dylid cynnwys:
 - cyfarfod staff boreol / amser disgwylir i'r staff gyrraedd yr ysgol
 - amser cofrestru (bore / prynhawn)
 - amser Gwasanaeth
 - pob egwyl (heblaw am yr amser cinio)
 - amser dyletswydd bws (bore / nos) neu ddyletswydd fore neu ddiwedd y dydd
 - cyfanswm oriau amserlen addysgu'r ysgol (yn cynnwys oriau addysgu, amser CPA, ac amser digyswllt arall e.e. amser rheolaethol)
 - oriau ar ôl ysgol - pob cyfarfod ar ôl oriau addysgu y mae'n ofynnol eu mynychu
- oriau'r diwrnodau HMS (5, yn arferol)

Gofynion o ran cyfarfodydd

- Mae cynnal cyfarfodydd effeithiol yn angenrheidiol ar gyfer rheolaeth fewnol a chyfathrebu o fewn yr ysgol. Mae angen hyblygrwydd ar ysgolion unigol i ddewis patrwm o gyfarfodydd sy'n addas ar eu cyfer.
- Mae'n rhan o ddyletswydd athro i gymryd rhan mewn cyfarfodydd yn yr ysgol sydd yn berthnasol i gwricwlwm, gweinyddiad neu drefniant yr ysgol / gwasanaeth. Mae hyn yn cynnwys trefniadau bugeiliol a nosweithiau rheini.
- Mae angen defnyddio barn broffesiynol, cael trafodaeth â'r holl staff, ac mae'n rhaid sefydlu patrwm y gellir ei gyfiawnhau.

- Er hwyluso trefniadau i'r ysgol a staff dylid cyhoeddi amserlen digwyddiadau'r ysgol, gan gynnwys gweithgareddau amrywiol a chyfarfodydd, ar ddechrau'r flwyddyn ysgol, er gwybodaeth i bawb.
- Os nad oes gan ysgol galendr ar gyfer y flwyddyn dylid gofyn i gynrychiolydd UCAC godi'r mater gyda'r pennaeth.
- Dylai pob ysgol adolygu nifer ac ansawdd eu cyfarfodydd ac asesu eu harferion yn gyson.
- Ni ddylid cynnal mwy nag un cyfarfod yr wythnos.

Cyfarfod Staff / Adran / Cyfadran ac ati, ar ôl ysgol

- Ni ddylid cynnal mwy nag un cyfarfod yr wythnos.
- Dylai'r cyfarfodydd hyn bara hyd at 1 awr a dechrau o fewn 10 munud i ddiwedd diwrnod addysgu'r ysgol.
- Dylid cyfrif unrhyw amser rhwng diwedd amserlen addysgu'r ysgol a'r cyfarfod fel rhan o'r 1265 awr.
- Er mwyn cynnal cyfarfodydd effeithiol mae angen cadw at amser dechrau a therfyn penodol.
- Efallai y bydd rhai aelodau o staff, yn eu tro, yn cyrraedd yn hwyr oherwydd, e.e. dyletswydd bws, ond dylid ddechrau'r cyfarfodydd yn brydlon.
- Dim ond pan mae pwrpas clir iddynt y dylid cynnal cyfarfodydd, a dylid canslo cyfarfodydd diangen.
- Mae angen dosbarthu agenda ac unrhyw bapurau perthnasol mewn da bryd.
- Mae angen sicrhau cadeirio effeithiol.
- Dylid annog ac ystyried pob safbwynt wrth arwain y cyfarfod er mwyn dod i gasgliadau / penderfyniadau.
- Dylid cyflwyno unrhyw benderfyniad i bawb sydd â diddordeb (rhanddeiliaid) a sicrhau bod gweithredu effeithiol yn dilyn unrhyw benderfyniad.
- Os nad yw'r cyfarfod yn berthnasol i rai aelodau staff, ni ddylid disgwyl iddynt fod yn bresennol.
- Nid oes disgwyl i athrawon ysgrifennu cofnodion cyfarfodydd. Awgrymir bod cofnod yn cael ei gadw o benderfyniadau yn unig.

Cyfarfod Rhieni

- Dylai'r cyfarfodydd hyn bara hyd at 2 awr.
- Dylid gwneud pob ymdrech i drefnu bod y cyfarfodydd yn cychwyn o fewn hanner awr, fan bellaf, i ddiwedd diwrnod addysgu'r ysgol.
- Dylid cyfrif unrhyw amser rhwng diwedd amserlen dysgu'r ysgol a'r cyfarfod yn rhan o'r 1265 awr.

Noson Agored

- Ni ddylai Noson Agored bara mwy na 2 awr.
- Dylid ystyried amser paratoi ar gyfer Noson Agored fel rhan o'r oriau cyfeiriedig.

Digwyddiadau lle disgwylir presenoldeb staff

Os bydd yr ysgol yn trefnu digwyddiad, ac yn gofyn i staff ddychwelyd i'r ysgol yn hwyrach yn y nos, dylid cyfrif yr oriau coll fel rhan o'r 1265 awr a chynnig costau teithio. Ni ddylai ysgol ddisgwyl i athrawon fod yn bresennol o dan y fath amgylchiadau; eithriad yn unig ddylai hyn fod.

Sut all athro gyfrifo ei Orlau Cyfeiriedig?

Enghraifft:

1. nodwch yr amser y disgwylir i chi fod yn bresennol yn yr ysgol ar ddiwrnod ysgol pan mae'r plant yn yr ysgol (heb gynnwys amser cinio). Cofiwch gynnwys cyfarfod boreol, amser cofrestru bore a phrynhawn, amser gwasanaeth, amser egwyl fore (a phrynhawn, os yn berthnasol) yn ogystal â'r oriau addysgu ar yr amserlen.
Lluoswch hwn gan 190 – nifer y diwrnodau pan mae'r ysgol ar agor i blant.
2. Am y diwrnodau HMS cyfrifwch yr oriau perthnasol, e.e. 5 neu 6 awr ar gyfer bob diwrnod a lluosu gan 5; neu'r cyfuniad perthnasol o ddiwrnodau HMS ac Orlau Gwyll.
3. Nodwch sawl awr mae Noson Rhieni'n para (gan gynnwys amser oedi cyn y cyfarfod pan mae rhaid i chi fod yn yr ysgol), e.e. cyfarfod yn cychwyn am 4.00, i fod gorffen am 6.00, ond mae'r

diwrnod ysgol fod i orffen am 3.30 - felly 2½ awr am bob noson rhieni - lluosï gan y nifer o gyfarfodydd rheini, e.e. 2½ awr x 6.

4. Nodwch yr oriau ar gyfer Noson Agored, gan gynnwys unrhyw waith paratoi ychwanegol yn yr ysgol ac oedi cyn y cyfarfod a chlirio ar ôl y cyfarfod.
5. Nodwch hyd y cyfarfod staff, a lluoswch gan sawl cyfarfod sydd mewn blwyddyn ysgol. Cofiwch ychwanegu amser oedi yn yr ysgol cyn i'r cyfarfod ddechrau, e.e. 10 munud bob tro, e.e. 1 awr 10 munud x 33.
6. Yn ogystal â'r uchod:
 - cofiwch ddyletswydd bws, diwedd bore / nos – sawl gwaith mae eich tro chi'n dod a pha hyd yw'r cyfnod?
 - cofiwch gyngerdd ysgol, Noson Wobrwyo ac unrhyw ddigwyddiadau arall lle mae disgwyl i staff fod yn bresennol.

Adiwch bob cyfanswm. Ydy hyn yn llai na 1265? Os yn fwy cysylltwch ag UCAC.

I gael cyngor neu arweiniad pellach, cysyllter â'r Swyddog Maes perthnasol. Ffoniwch swyddfa UCAC ar 01970 639950 i gael sgwrs â:

- Dilwyn Roberts-Young, Swyddog Maes y Gogledd, dilwyn@ucac.cymru
- Gareth Morgan, Swyddog Maes y Canolbarth a'r De orllewin, gareth@ucac.cymru
- Mererid Lewis Davies, Swyddog Maes y De-ddwyrain, mererid@ucac.cymru
- Ywain myfyr, Swyddog Maes Cynorthwyol, ywain@ucac.cymru

Yn ogystal, mae modd cysylltu ag:

- Elaine Edwards, Ysgrifennydd Cyffredinol, elaine@ucac.cymru
- Rebecca Williams, Swyddog Polisi, rebecca@ucac.cymru

Diweddarwyd: Mai 2017

UCAC
Undeb
Cenedlaethol
Athrawon
Cymru

Prif Swyddfa **UCAC**, Ffordd Penglais, Aberystwyth,
Ceredigion SY23 2EU

ffôn: 01970 639950 | ffacs: 01970 626765 | ucac@ucac.cymru

 facebook.com/AthrawonCymru twitter.com/AthrawonCymru

www.ucac.cymru